

WESTERLINCK, Albert, pseudoniem van José Joris Maria Aerts, letterkundige, hoogleraar (Geel 17 februari 1914).

Na tot priester te zijn gewijd te Mechelen (1937), studeerde hij wijsbegeerte en letteren (Germaanse filologie) te Leuven, waar hij in 1948 promoveerde. Hij was leraar aan het St.-Romboutscollege te Mechelen (1941-'43), waarna hij assistent, lector en in 1954 hoogleraar in de Nederlandse en de algemene letterkunde aan de universiteit te Leuven werd. Hij is lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (1955) en eredoctor van de Katholieke Universiteit te Nijmegen (1974).

Westerlinck debuteerde als schrijver met weemoedige religieuze poëzie. Spoedig vestigde hij de aandacht op zich door zijn kritisch, essayistisch en literatuurwetenschappelijk werk, dat aanvankelijk op de psychologische en stijlkritische methode steunde. Nadien betrok hij in zijn onderzoek nieuwe probleemstellingen als die van de psychoanalyse, de fenomenologische antropologie en de studie van de symboliek van de mythen. De aandacht die hij in zijn onderwijs besteedde aan de literaire theorie, heeft een gunstige weerslag gehad op de Leuvense neerlandistiek, waar dit onderdeel van de literatuurwetenschap met succes wordt beoefend.

Westerlincks belangstelling gaat vanaf zijn eerste essays en studiën naar de mens. Achter al zijn geschriften staat de belezen en ruim denkende christelijke humanist. Zijn benadering van de literatuur geschiedt vanuit de overtuiging dat de schrijver een spectrum van een totale levensverbonden-

heid dient te zijn. Een zelfde totale houding neemt hij tegenover het geestelijk gebeuren aan. Dit bleek duidelijk toen hij in 1945 August van Cauwelaert opvolgde als redactiesecretaris van Dietsche Warande en Belfort, waarvan hij in 1969 hoofdredacteur werd. Hij plaatste dit katholiek tijdschrift onmiddellijk in de problematiek van de tijd. De ruimheid en de openheid die zijn voorgangers Persyn en Van Cauwelaert aan het blad hadden weten te geven, versterkte hij tijdens de troebele naoorlogse jaren door in een klimaat van pessimisme, onzekerheid en defaitisme een positieve koers te varen. In het tijdschrift en ook daarbuiten pleitte hij voor een dynamische en geestelijk vrije cultuur : hierin moest niet alleen voor verdraagzaamheid, maar ook voor eerlijke samenwerking tussen verschillende oriënteringen en ideologieën plaats zijn op een ogenblik dat, mede ten gevolge van de repressie, de tegenstellingen tussen christelijk-gelovigen en vrijzinnigen zich herhaaldelijk in „pijnlijk en nefast clericalisme” respectievelijk „bekrompen papenvreterij” uitten en de culturele activiteit voor lange tijd dreigden te bederven. In de lijn van deze visie lag ook het in 1950 door het tijdschrift gepubliceerd redactioneel protest, getiteld Geweld tegen de geest, waarin het artikel 123 sexies, dat in 1944 te Londen in het Belgisch Strafwetboek werd ingevoerd (publikatieverbod voor gestrafte en van hun burgerrechten vervallen verklaarde schrijvers en journalisten), beschouwd werd als een uiting van „politieke dictatuur” en „een schending van de elementaire beschaving”.

Anderzijds nodigde Westerlinck reeds in 1945 A. van Duinkerken uit, zitting te nemen in de redactie van het tijdschrift. Door een beroep te doen op deze geestelijke erfgenaam van J.A. Alberdingk Thijm, stichter en leider van de oude Dietsche Warande, bewerker van de katholieke culturele emancipatie in Nederland en een van de pioniers van de Grootnederlandse gedachte, wilde de jonge redactiesecretaris zijn opvatting omtrent de noodzakelijkheid van de culturele eenheid van de Nederlanden beklemtonen. Voor deze eenheid ijvert hij ook in de Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren, waarvan hij sinds 1967 Vlaams voorzitter is.

WERKEN : *Luister naar die stem* (1942); - *Het lied van Tantalus* (1944); - *Prosper van Langendonck* (1946); - *Het schone geheim der poëzie* (1946, 1950²); - *De psychologische figuur van Karel van de Woestijne als dichter* (1952); - *Kan. Prof. Dr. P. Sobry. Twintig jaren hoogleraar te Leuven* [1952]; - *Stijlgeheimen van Karel van de Woestijne* (1956, onder eigen naam); - *De innerlijke Timmermans* (1957); - *Albrecht Rodenbach* (1958); - *De wereldbeschouwing van August Vermeylen* (1958); - *Wandelen al peinzend* (1960); - *Poëtisch panorama. Bloemlezing uit de dichtkunst van de Zuidelijke Nederlanden, 1830-1890* (1962); - *Alleen en van geen mens gestoord* (1964); - *Gesprekken met Walschap* (I, 1969; II, 1970); - *Mens en grens. Over het mensbeeld in de moderne Europese literatuur* (1972); - *Musica humana* (1973).
LITERATUUR : L. Sourie, *Albert Westerlinck, in Mens en kunstenaar*, I (1955); - M. Rosseels, *Albert Westerlinck, in Gesprekken met gelovigen en ongelovigen* (1967).

RENE F. LISSENS